

Hess' lov

af
Ole Bostrup

Indledning
Germain Henri Hess (1802-50) var født i Genève og døde som professor i kemi ved universitetet i St. Petersburg. I 1840, og det vil sige på et tidspunkt, hvor termodynamikkens 1. hovedsætning ikke var anerkendt, præ-senterede han en lov om varme-summation: »Den varme, som udvikles ved en kemisk reaktion, er den samme, hvad enten reaktionen sker direkte eller gennem flere trin«.

Teori
Den varme, der udvikles, når en proces forløber ved konstant tryk, sættes lig med formindskelsen i en størrelse H , der kaldes enthalpi

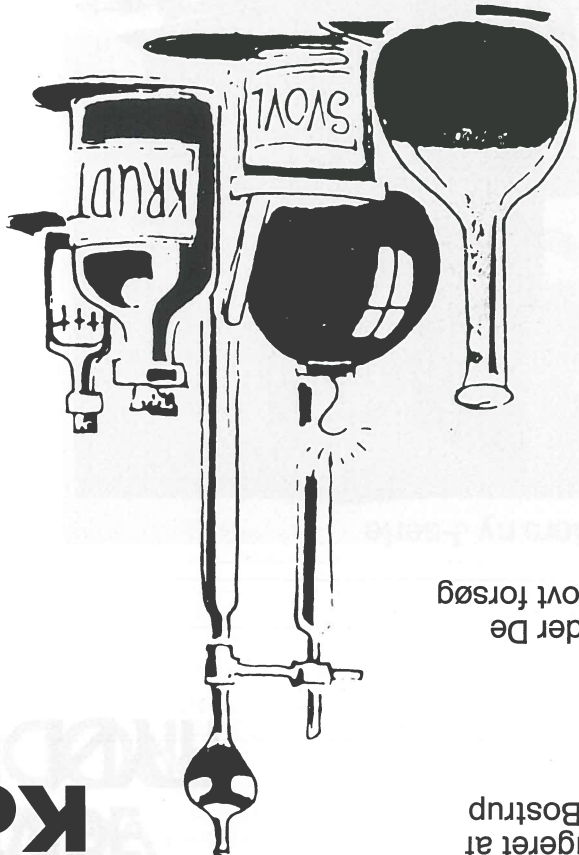
$$Q = -\Delta H$$

Vej a: I kalorimeteret hældes 25 mL vand, og temperaturen aflæses (± 0,1 K). Der tilsættes 4,00 g NaOH(s) og røres rundt med termometeret. Når alt er opløst aflæses temperaturen efter. Beregn varmenudviklingen $Q_{a,1}$.

Vej b: I kalorimeteret hældes 25 mL 4 M HCl, og temperaturen aflæses. Der tilsættes 25 mL vand og røres rundt med termometeret. Når alt er opløst aflæses temperaturen efter. Beregn varmenudviklingen $Q_{a,2}$.

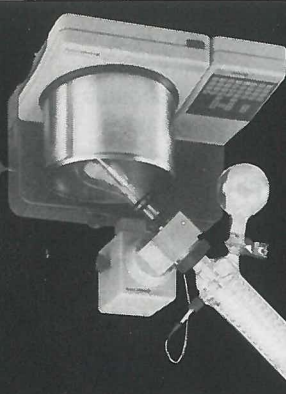
Resultater
Varmenudviklingen ad vej a er $Q_a = Q_{a,1} + Q_{a,2}$ og varmenudviklingen ad vej b er $Q_b = Q_{b,1} + Q_{b,2}$

Litteratur:
1. O. Bostrup: »Kemiske øvelser«, GB, Kbh. 1979.
2. H. P. Jensen: »Kemiske Grundprincipper«, PF, Kbh. 1985.

Redigeret af
Ole Bostrup
Kender De
et sjovt forsøg

Rotationsfordampere

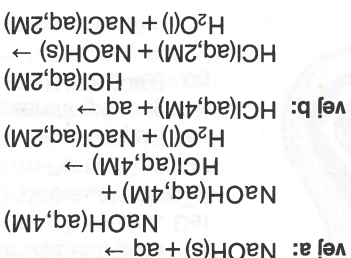
- Motordreven lift
- Digitalvisning af badtemperatur
- fordampertemperatur
- rotationshastighed
- Programmerbar mikro-computer til styring af alle parametre i processen

Det nye avancerede rotationsfordamperprogram omfatter modeller fra 50 ml til 20 l fordamperkolber. Vælg det specifikationsniveau, der passer Dem bedst. Forlang 20-siders katalog. Det øvrige program fra Heidolph omfatter bl.a.: Propellormørrere, magnetomrørere, rysteapparater og Vortex mixere.

Yderligere oplysninger fås hos:

MARIELUNDVEJ 36
2730 HERRLEV
TELEFON 02 91 75 11

Buch & Holm A/S

De to tilstandes enthalpi kaldes henholdsvis H_1 og H_2 . Omdannelsen af systemet fra tilstand 1 til tilstand 2 vil blive foretaget ad to veje, kaldet a og b.

vej b: $\text{HCl(aq, 4M)} + \text{aq} \rightarrow$
 $\text{HCl(aq, 2M)} + \text{NaOH(aq, 2M)}$
 $\text{H}_2\text{O(l)} + \text{NaCl(aq, 2M)}$

ΔH er tilvækst i enthalpi, $-\Delta H$ er formindskelsen i enthalpi ved den samme proces. Hess' lov kan heretter formuleres: »H er en tilstandsfunktion«. At H er en tilstandsfunktion betyder, at H for omdannelse af et system fra en tilstand til en anden er uafhængig af, hvilke mellemprodukter omdannelsen går over. H afhænger kun af tilstanden.

I det følgende arbejdes der med et system, hvor tilstand 1: 0,1 mol HCl opløst i 25 mL vand, 25 mL vand og 0,1 mol NaOH(s)

tilstand 2: 0,1 mol NaCl opløst i 50 mL vand.